

{ otvoreni prostor za razmjenu
ideja, iskustava i tehnologije
među zajednicama }

s t r a t e g i j s k i p l a n

u v o d

U Hrvatskoj trenutno postoji stagnacija u razvoju na lokalnoj razini. Osim slabih ekonomskih okolnosti, koje su važne, jedan od osnovnih razloga leži u slaboj edukaciji/pripremljenosti svih sektora za suradnju i razvoj kako bi se ostvarili širi ciljevi. Lokalni dionici često nemaju dovoljno znanja o različitim načinima razvijanja i podržavanja aktivnosti u lokalnoj zajednici.

Tijekom zadnjih godina raste interes od strane lokalnih zajednica da im se pomogne kako bi se sami organizirali i pokrenuli suradnju u rješavanju problema na lokalnoj razini. Uspostavljanje suradnje između svih zainteresiranih strana važan je preduvjet za poboljšanje kvalitete razvoja u svim područjima Hrvatske. Postoji potreba za usvajanjem i širenjem praktičnog znanja i vještina, osmišljavanja i pripreme prijedloga, planiranja i provođenja projekata koji su usmjereni na prepoznavanje i rješavanje problema u lokalnoj zajednici (naročito u svjetlu ulaska u EU).

ODRAZ je tako prije dvije godine počeo provoditi Edukaciju za razvoj lokalnih zajednica (višemjesečni trening program koji pored teorijskog dijela, sadrži i praktičan rad, primjere dobre prakse te umrežavanje), koju godišnje polazi dvadesetak predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora iz svih krajeva Hrvatske. Oni kroz nova znanja i vještine potiču pozitivne promjene u zajednicama u kojima žive i rade.

ODRAZ također radi u pilot-zajednicama, organizira Edukaciju za lokalni razvoj i upravljanje koju polaze predstavnici lokalne samouprave. Posljednje tri godine sustavno se radi i sa ZUNH-om (Zajednica udruga naseljenika Hrvatske) na jačanju udruga članica te članova/članica Upravnog odbora ZUNH-a i njihovih suradnika.

ODRAZ zajedno s polaznicima edukacije te suradnicima iz lokalnih zajednica želi ići korak dalje te osigurati kontinuiranu podršku dionicima u lokalnim zajednicama putem širenja informacija i jačanja dijaloga između organizacija civilnog društva, državnih institucija i poslovnog sektora (kroz održavanje sastanaka za članove «Mreže za lokalni razvoj» te postavljanje i održavanje istoimene web stranice).

k o r i š t e n j e i n t e r e n t k o m u n i k a c i j s k i h t e h n o l o g i j a (I C T)

Nerazvijenost društvenog sustava informiranja jedan je od uzroka nepotpunog funkcioniranja lokalnih zajednica. Osnovna svrha informiranja je osiguravanje pravovremenog protoka podataka i informacija potrebnih u svim fazama procesa odlučivanja. Na taj način omogućuje se jačanje javne transparentnosti i odgovornosti.

Informacijsko društvo, kao i društvo u cjelini, gradi upravo na razini lokalnih zajednica. Osnovni preduvjet uspješnog djelovanja svakog društvenog sustava su dobro postavljeni komunikacijski kanali kojima prolaze kvalitetne informacije.

Stoga je logično nastaviti s razradom sustava komunikacija kao pretpostavkom ispravnog funkcioniranja sustava odlučivanja. Smatramo kako korištenje internet komunikacijskih tehnologija (ICT) te razvijanje i upotreba weba kao alata u društvenom djelovanju, metodologija je koju je potrebno koristiti i kontinuirano razvijati.

Primjetili smo kako u svijetu postoji veliki broj mreža za razvoj zajednica, dok u Hrvatskoj to nije slučaj. Postoji nekoliko primjera na kulturnoj sceni (Clubture, Culturelink) te na sceni zelenih i ženskih grupa.

Umrežavanje (i putem interneta) može poslužiti za jačanje veza između stanovnika neke općine, grada ili regije, ono može služiti da ih učini svjesnim susjednih zajednica, postići razumijevanje lokalnih problema koji postoje u njihovim ili susjednim zajednicama te im pomoći u rješavanju problema. Na taj se način omogućava umrežavanje i povezivanje ljudi na lokalnoj razini.

Podsjetimo se, lokalni razvoj je proces u kojem dionici na području lokalne samouprave ili manjih zajednica (mjesni odbor, četvrt) rade zajedno (javni, poslovni i civilni sektor) s ciljem stvaranja boljih uvjeta te poboljšanja kvalitete života za sve u zajednici.

Web stranicu "Mreža za lokalni razvoj", koja je u pripremi, možemo opisati kao informacijski sustav dizajniran da unaprijedi zajednice i učini ih živim, aktivnim, opipljivima. Možemo je shvatiti kao jednu virtualnu, online zajednicu, (javni, otvoreni) prostor putem kojeg se može zajednički djelovati.

Korištenjem weba, pojedincima koji imaju zajedničke interese, ideje i iskustva, omogućuje se korištenje računala i baza podataka kao komunikacijskih kanala. Zemljopisno udaljeni oni su putem interneta bliži nego ikada jedni drugima.

Što bi mreža trebala zadovoljavati

- podizanje svijesti o participatornom (sudjelujućem) planiranju lokalnog razvoja*
- povezivanje dionika iz različitih sektora i krajeva Hrvatske koji se bave lokalnim razvojem
- lakši pristup znanju, informacijama, vještinama i metodama
- obrazovanje i usavršavanje članova mreže - radionice, seminari
- forumi za susret i razmjenu iskustava
- stvaranje baze podataka
- efikasna i brza komunikacija
- ponuda usluga: informacije o članovima

prednosti umrežavanja

- mreže mogu prikupiti više informacija nego pojedinci
- ohrabrivanje i koordiniranje zajedničkih aktivnosti; ekspertiza i resursi su povećani kada je izbjegnuto ponavljanje
- dobivanje podrške - organizacije su povezane tako da mogu koristiti ekspertizu iz specifičnih područja, jedna od druge
- putem mreže ostvaruje se pristup informacijama i njihova razmjena - na jednom mjestu pronalazimo razne informacije, događaje i aktivnosti koje su pokrenute ili se pokreću u zajednicama
- mreža okuplja grupu ljudi koja ima zajedničke interese
- mreža je platforma koja služi za razmjenu informacija, ideja i resursa

---

* Participatorni lokalni razvoj je proces putem kojeg dionici u svojim zajednicama rade zajedno (javni, poslovni i civilni sektor) s ciljem stvaranja boljih uvjeta za ekonomski razvoj, stvaranje radnih mjesta, društveni napredak, uz brigu o zaštiti okoliša (održivi razvoj). Putem ovog procesa oni uspostavljaju i održavaju dinamičku kulturu dijaloga i stvaraju zajednicu blagostanja u cilju poboljšanja kvalitete života za sve u zajednici.

- kroz mrežu se pokreću zajedničke akcije
- povećavanje znanja, vještina i ekspertize
- mreže s iskustvom mogu pomagati novim članovima u razmjeni naučenih lekcija

problemi umrežavanja

- organizacijski problemi
- problemi pri prikupljanju sredstava
- interesi organizacije/pojedinaca nasuprot interesima mreže
- stupanj uključenost članova/članica u rad mreže (dok su neki čitavo vrijeme aktivni, drugi “idu dok ide”)
- ograničeno sudjelovanje u radu mreže zbog prezauzetosti u vlastitim organizacijama
- članovi mreže vide svoje sudjelovanje kao “jednosmjernu ulicu” - očekuju da će mreža doprinijeti njihovoj organizaciji, ali se ne osjećaju odgovornima da i oni sami doprinesu mreži
- kada se mreže tek stvaraju, “nepovjerenje” ostalih članova, motivi i neiskustvo u suradnji mogu također doprinijeti ustezanju i potpunom participiranju.

moгуće mjere za rješavanje problema

- organiziranje zajedničkih sastanaka, aktivnosti, dodatne edukacije kako bi članovi mogli razmjenjivati radno iskustvo na konkretan i konstruktivan način
- periodično rotiranje predsjedatelja mreže i /ili koordinacijskog vijeća između članova
- nacrt ugovora kojim se zahtijeva obveza sudjelovanja u pojedinim planiranim aktivnostima
- obvezivanje članova da imaju “udjel” u mreži, pitajući ih da osiguraju informacije o svojim aktivnostima, događanjima u zajednici i sl.
- telefonski kontakti i dopisivanje e-mailom među članovima mreže
- alociranje odgovornosti za implementaciju određenih projekata prema članovima sa specifičnom ekspertizom rada (npr. trening)

MREŽA ZA LOKALNI RAZVOJ

Mreža za lokalni razvoj, mreža je međusobno povezanih i podupirućih organizacija i pojedinaca čija se znanja, iskustva i primjeri dobre prakse na razvoju lokalne zajednice koriste i razmjenjuju u cijeloj Hrvatskoj.

Mreža će doprinijeti razvoju organizacija civilnog društva, javnog i poslovnog sektora u našoj zemlji, poticanjem različitih inicijativa, uspostavljanjem suradnje i partnerstva među sektorima, interaktivnom razmjenom iskustava i prijenosa znanja upotrebom internet komunikacijskih tehnologija (ICT) te poticanjem zajedništva putem organiziranja zajedničkih sastanaka i dodatne edukacije.

vizija

Hrvatska kao zemlja s razvijenim sustavom potpore organizacijama civilnog društva i visokom razinom suradnje među sektorima, te s razvijenim sudjelovanjem građana u rješavanju problema i razvoju svoje zajednice.

Prostor djelovanja mnoštva raznolikih, autonomnih i međusobno interesno povezanih lokalnih zajednica, koje teže održivom razvoju i aktivnoj suradnji s drugim zajednicama u europskim i širim razmjerima.

Razvoj Hrvatske kao mjesta u kojem se ljudi brinu jedni o drugima te doprinose svojim zajednicama.

misija

- omogućiti dostupnost i razmjenu znanja, iskustava i informacija kroz uključivanje i povezivanje organizacija civilnog društva, drugih sektora, stručnjaka i pojedinaca iz različitih lokalnih zajednica širom Hrvatske;
- omogućiti korištenje suvremenih spoznaja i tehnologija (ICT) najširem krugu organizacija i inicijativa radi povećanja njihove učinkovitosti u ostvarenju njihovih ciljeva koji su korisni za zajednicu

cilj mreže

- ojačati aktivnu mrežu sudionika edukacije i predstavnika pilot zajednica koji se mogu međusobno podržavati u provođenju projekata razmjennom iskustava, ideja i tehničke pomoći.

specifični ciljevi

- umrežavanje među zajednicama i ostvarivanje suradnje
- jačanje dijaloga i uspostavljanje partnerstva između sva tri sektora na lokalnoj razini
- usvajanje i širenje informacija i iskustava iz Hrvatske i drugih zemalja o različitim oblicima partnerstva u zajednici
- jačanje kapaciteta organizacija koje se bave razvojem lokalnih zajednica
- prikupljanje i sistematizacija relevantnih informacija o lokalnom razvoju uspostavom web stranice
- sastanci mreže
- razvijanje poticajnog okruženja i sredstava za jačanje kapaciteta među članovima/članicama mreže - dodatna edukacija članova mreže.

očekivani rezultati 2005. - 2006.

- i. održana 2-3 sastanka Mreže godišnje
- ii. postavljena web stranica «Mreže za lokalni razvoj»
- iii. senzibilizirano novih 30-ak članova o važnosti mreža i elektronskog umrežavanja, širenju novih izvora informacija, novim trendovima, mogućnostima obrazovanja, natjecajima za financijske potpore i sl.
- iv. zajednički projekti i suradnja članova/članica Mreže (1-2 zajednička projekta) razmjena iskustava i učenje iz pozitivnih primjera iz prakse, pokretanje 20-ak inicijativa u zajednicama članova/članica Mreže
- v. dodatnih 50-ak zajednica bolje informiranih o novim trendovima, mogućnostima obrazovanja, natjecajima za financijske potpore i sl.

tko su ljudi uključeni u rad mreže (korisnici)

- osobe koje su svojim radom uključene u rad i razvoj lokalne zajednice - članovi udruga, socijalni radnici, aktivisti, turistički djelatnici, nastavnici, osobe koje rade u lokalnoj samoupravi, ministarstvima, volonteri, savjetnici i druge osobe koje pokreću aktivnosti u zajednicama
- članice Mreže mogu biti i organizacije koje se bave lokalnim razvojem.

uloga članova/ca mreže

- osigurati informacije vezane za razvoj zajednice putem primjera dobre prakse u njihovim zajednicama ili drugima, o kojima imaju saznanja
- osigurati informacije o mogućim novim članovima
- sudjelovanje na sastancima mreže
- sudjelovanje u dodatnoj edukaciji
- surađivanje u vođenju seminara i radionica
- sudjelovanje u izgradnji baze podataka / dostava podataka i informacija
- pristup stručnjacima u konzultacijama, treningu i istraživanju
- traženje rješenja u implementaciji projekata

uloga ODRAZ-a

- facilitacija i održavanje aktivnosti mreže
- uspostavljanje "mailing" liste
- prikupljanje i promoviranje korisnih informacija
- prikupljanje linkova interesantnih web stranica koje rade za dobrobit zajednice (potencijalnih donatora, udruga, javnog i poslovnog sektora, gradova i općina, lokalne uprave i samouprave)
- organizacija sastanaka Mreže s dodatnom edukacijom
- objašnjenje projekta Mreže članovima/članicama →
  - naglasiti filozofiju otvorenosti, transparentnosti te udjela svakog člana/članice u mreži
  - poticanje suradnje, povjerenja i razmjene informacija između članova/članica
  - širenje elektronske mreže te info razmjena
  - definiranje očekivanja i potrebe za članovima mreže.

promocija MLR

- ODRAZ provodi zadnjih godina projekt *Odrazi civilnog društva*, gdje kroz suradnju s TV, Fade In-om i Hrvatskim radijem te povremeno i s drugim medijima, obavještava o aktivnostima koje poduzimamo ili o temama od interesa za razvoj demokracije i civilnog društva. Kroz taj projekt planira se izvijestiti širu javnost i o aktivnostima i rezultatima ovog programa
- očekuje se od članova/članica Mreže da je promoviraju kroz lokalne medije.

financiranje

- prvih godinu dana projekt je djelomično financiran od Ureda Svjetske banke u Republici Hrvatskoj, Program malih potpora te je kao trogodišnji program financiran od Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva s malim godišnim sredstvima
- aktivnosti unutar "Mreže za lokalni razvoj" će se nastaviti i nakon završetka financiranja programa traženjem novih mogućnosti financiranja te održavanjem u okviru financijskih i organizacijskih resursa unutar udruge
- tijekom provedbe projekta namjera je spuštanje odgovornosti na članove/članice mreže, koji bi polako preuzimali aktivnosti unutar same Mreže te postali nositelji ovog projekta/programa u budućnosti.